



ÕIGUSKANTSLER

Teie 26.01.2009 nr

Toomas Vitsut
Esimees
Tallinna Linnavolikogu
infopunkt@tallinnlv.ee

Õiguskantsler 18.02.2009 nr 6-4/090012/00900909

Märgukiri

Austatud Toomas Vitsut

Analüüsisin MTÜ Eesti Pakendiringlus ning MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon taotlusel Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 kooskõla seaduste ja põhiseadusega. Analüüsi tulemusel leian, et:

Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 on osas, milles see kohustab pakendiettevõtjat või taaskasutusorganisatsiooni enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses, vastuolus põhiseaduse § 19 sätestatud üldise tegevusvabadusõiguse ning põhiseaduse § 31 sätestatud ettevõtlusvabadusõigusega.

Põhjendan alljärgnevalt oma seisukohta pikemalt: käsitlen esmalt menetluse asjaolusid ja selle käiku (I). Seejärel annan õigusliku hinnangu (II). Lõpetuseks teen Teile ettepaneku Tallinna jäätmehoolduseeskirja asjakohaseks muutmiseks (III).

I Asjaolud ja menetluse käik

Minu poole pöördusid 26.11.2008 avaldusega MTÜ Eesti Pakendiringlus ning MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon. Avaldajad palusid mul kontrollida, kas Tallinna jäätmehoolduseeskirja (edaspidi: eeskiri) § 11 lg 10, mis kohustab neid hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses nende poolt hallatavate pakendite ja pakendijäätmete kogumiskohtade ümbruses, on kooskõlas põhiseaduse ja seadustega.

Avaldajad märgivad, et inimesed toovad pakendite ja pakendijäätmete kogumiskohtades asuvate konteinerite kõrvale sageli ka igasuguseid muid jäätmeid (autokumme, ehitus- ja aiapäätmeid, elektroonikajäätmeid jne). Avaldajad leiavad, et pakendite taaskasutusorganisatsioonidel ei ole ühegi seaduse alusel õigust ega kohustust kõrvaldada kogumiskonteinerite kõrvale toodud jäätmeid. Samas on Tallinna linn neile selle kohustuse eeskirja § 11 lõike 10 lauseosaga „on kohustatud enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses“ kehtestanud. Avaldajad leiavad, et sellise kohustuse panek taaskasutusorganisatsioonidele läheb vastuollu jäätmevaldaja vastutuse printsiibi, samuti kinnistu omaniku vastutuse printsiibiga. Lisaks on nimetatud kohustus avaldajate hinnangul vastuolus

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

olmejäätmete veo korralduse (jäätmeseaduse § 60) ning taaskasutusorganisatsioonidele pakendite tagasivõtu kohustusega (pakendiseaduse § 20).

06.01.2009 pöördusin Teie poole teabe nõudmisega. Teabe nõudmises küsisin, millise seadusest tuleneva volitusnormi alusel on Tallinna linn pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile pakendikonteinerite ümbruse heakorra tagamise kohustuse pannud, samuti seda, mis põhjusel nimetatud kohustus on pandud.

Oma 26.01.2009 vastuses minu teabe nõudele märgite, et „jäätmehoolduseeskirja § 11 lõike 10 kehtestamisel on lähtutud järgmistest volitusnormidest: - kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, mille kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada antud vallas või linnas muuhulgas ka heakorda ja jäätmehooldust; - pakendiseaduse § 15 lg 1, mille kohaselt määrab kohaliku omavalitsuse organ oma haldusterritooriumil kindlaks pakendite ja pakendijäätmete kogumisviisid ja sätestab need jäätmehoolduseeskirjas; - jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkt 1, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab jäätmekäitluse ja jäätmete hoidmise korralduse ning sellega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, konteinerite alus ja paiknemine; jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkt 2, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab jäätmetest tervisele ja keskkonnale tuleneda võiva ohu vältimise või kui see pole võimalik, siis vähendamise meetmed, sealhulgas olmejäätmete regulaarne äravedu tiheasustusalt vähemalt üks kord kuu jooksul; jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkti 4, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete käitlemise nõuded.“

Küsimusele, miks on pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile pandud kohustus hoida heakorda kuue meetri raadiuses pakendikonteinerist, vastasite Te, et: „Refereeritud kohustuse sisus on tegelikult kirjeldatud ka sellise kohustuse rakendamise vajalikkus. Tallinna praktika on näidanud, et pakendimahutite ületäitumine viib kiiresti olukorrani, kus elanikud peavad mahuti ümbrust pakendite mahapanekukohaks ning lisaks konteineri kõrvale maha pandud pakendijäätmetele tuuakse sinna peagi vanamööblit ja muid jäätmeid. Seega on sellise kohustuse sätestamine taaskasutusorganisatsioonidele tingitud avaliku heakorra tagamise kaalutlustest ja vajadusest tagada tarbijale alati pakendijäätmete üleandmise võimalus ning ennetada olukorda, kus pakendimahuti ületäitumise tõttu võib tarbija toodud pakendid ja pakendijäätmed mingil põhjusel (ei ole teada kus või kui kaugel asub järgmine mahuti ning kas sinna on võimalik pakend ära anda) mahuti kõrvale maha jätta. Kehtestatud regulatsioon motiveerib vastava pakendimahuti haldajat regulaarselt kontrollima mahuti täituvist ja korrasolekut, tagades seeläbi õigeaegse tühjendamise ning kiire reageerimise mahutist tekkivate võimalike keskkonnahäiringute korral.“

Lisate vastuses minu teabe nõudmisele veel, et: „teatud pakendimahutite asukohad Tallinna linnas on osutunud probleemseteks just mahutivälise jäätmete tekke osas. Sel juhul on koostöös linnaosa valitsusega püütud leida mahutile uus asukoht ning tegemist on nendel juhtudel ikkagi pigem erandlike olukordadega.“

II Õiguskantsleri seisukoht

2.1 Pakendiettevõtjate ja taaskasutusorganisatsioonide kohustused pakendiseaduse järgi

Pakendiseadus (PakS) reguleerib pakendi ja pakendist tekkivate jäätmete vältimise ja vähendamise meetmeid, samuti pakendi ja pakendijäätmete taaskasutussüsteemi korraldust.

Pakendiettevõtjal ehk isikul, kes majandus- ja kutsetegevuse raames pakendab kaupa, veab sisse või müüb pakendatud kaupa, on PakS § 16 lg 1 järgi kohustus turule lastud pakendatud kauba pakend ja sellest tekkinud pakendijäätmed koguda ja taaskasutada selliselt, et PakS §-s 36 sätestatud taaskasutuse sihtarvud oleksid täidetud. Pakendiettevõtja peab kandma eelnimetatud kohustusest tulenevad kulud. PakS § 16 lg 2 järgi võib pakendiettevõtja, kes laseb turule pakendatud kaupa, PakS § 16 lõikes 1 nimetatud kohustused üle anda kirjaliku lepingu alusel ainult taaskasutusorganisatsioonile. Taaskasutusorganisatsioon on PakS § 10¹ lg 1 järgi keskkonnaministri poolt akrediteeritud juriidiline isik, mille asutajad ja liikmed on pakendiettevõtjad või nende moodustatud juriidilised isikud, mille liikmed, osanikud või aktsionärid on pakendiettevõtjad. PakS § 10¹ lg 2 järgi on taaskasutusorganisatsiooni ülesanne korraldada talle PakS § 16 lõike 2 alusel kohustused üle andnud pakendiettevõtjate pakendi ja pakendijäätmete üleriigilist kogumist ja taaskasutamist ning arendada edasi taaskasutussüsteemi eesmärgiga tagada pakendijäätmete taaskasutamine vähemalt PakS §-s 36 sätestatud taaskasutuse sihtarvude ulatuses.

Pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni kohustusi täpsustavad PakS § 17¹ ning § 19 jj. Neis sätetes on ka reguleeritud, mis tingimustele vastavalt tuleb tagasi võtta tagatisrahaga pakend ja mis tingimustel pakendid, millele ei ole tagatisraha kehtestatud. Muu hulgas on PakS § 20 lõikes 2¹ öeldud, et kui pakendiettevõtja, kes müüb pakendatud kaupa, ei ole müügipakendi ja -pakendijäätmete tagasivõtmist korraldanud lepingu alusel taaskasutusorganisatsiooni kaudu, on ta kohustatud müügipakendi ja -pakendijäätmed vastu võtma müügikohas või müügikoha vahetus läheduses asuvas selleks otstarbeks kohandatud punktis. PakS § 20 lõike 2² kohaselt peab pakendiettevõtja, kes laseb turule pakendatud kaupa, pakendiettevõtjalt, kes müüb pakendatud kaupa lõppkasutajale või tarbijale, tasuta tagasi võtma enda poolt turule lastud kauba pakendi ja pakendijäätmed. PakS § 20 lg 4 järgi ei saa tagatisrahaga pakendit lõppkasutajale või tarbijale müüv pakendiettevõtja tagatisrahaga pakendi tagasivõtmise kohustust taaskasutusorganisatsioonile üle anda. Reeglina tuleb tagatisrahaga pakend tagasi võtta pakendatud kauba müüja asukohas (vt PakS § 20 lg 4³ ja 4⁴).

Pakendite osas, milledega seoses pakendiseadus seda lubab (eelkõige tagatisrahata pakendid), annavad pakendiettevõtjad enda pakenditega seotud kohustused sageli üle taaskasutusorganisatsioonile. PakS § 17¹ lg 1 sätestab kui tihedalt peab taaskasutusorganisatsioon kohaliku omavalistuse territooriumil tagama pakendite kogumiskohtade olemasolu. Taaskasutusorganisatsioon ning kohalik omavalitsus lepivad PakS § 17¹ lg 4 järgi kokku kogumiskohtade asukohas, kogumiskonteinerite miinimumarvus ja miinimummahus iga kogumiskoha kohta ning nende tühjendamissagedus. Kohaliku omavalitsuse organiga kokkuleppel võib pakendijäätmete kogumist korraldada ka nende tekkekohal kogumisena. Sel juhul võib kohaliku omavalitsuse organi nõusolekul vähendada pakendijäätmete kogumiskohtade tihedust ning kogumiseks ettenähtud konteinerite arvu ja mahtu. See, mis viisil kohalikus omavalitsuses pakendite ja pakendijäätmete kogumine korraldatakse, tuleb PakS § 15 lg 1 järgi eelnevalt reguleerida jäätmehoolduseeskirjas. Nii sätestab Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 10 lg 1, et: „Pakendid ja pakendijäätmed tuleb koguda liigiti muudest jäätmetest eraldi ja anda üle pakendipunkti või jäätmejaama või lepingu alusel jäätmekäitlejale või panna pakendite ja pakendijäätmete mahutisse.“

2.2 Pakendiettevõtjate ja taaskasutusorganisatsioonide kohustused Tallinnas

Eelmises punktis sai märgitud, et Tallinnas on jäätmehoolduseeskirja järgi jäätmevaldajal õigus anda pakendid üle pakendipunkti või jäätmejaama või lepingu alusel jäätmekäitlejale või panna pakendite ja pakendijäätmete mahutisse. Tallinnas annavad paljud inimesed pakendid ja

pakendijäätmed üle kas pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni hallatavatesse avalikesse pakendite ja pakendijäätmete kogumiskohtadesse (pakendite kogumiskohad). Nende asukoha määrab linnaosa valitsus (jäätmehoolduseeskirja § 10 lg 4). Kui pakendiettevõtja ei ole delegerinud enda ülesandeid taaskasutusorganisatsioonile, siis tuleb tal sõlmida Tallinna linnaga leping pakendipunktide ja –mahutite haldamise, tühjendamise jne kohta (eeskirja § 11 lg 5). Pakendite kogumiskohtade loetelu on toodud Tallinna veebilehel.

Jäätmehoolduseeskirja § 11 sätestab pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsiooni kohustused seoses pakendite kogumiskohtadega. Eeskirja § 11 lg 6 järgi tagab taaskasutusorganisatsioon kooskõlastatult linnaosa valitsusega tarbija paremaks teenindamiseks pakendipunktide või –mahutite olemasolu tihedusega keskmiselt üks kogumiskoht 1000 elaniku kohta ning nende tühjendamise selliselt, et oleks välditud ületäitumine või ümbruse reostumine. Eeskirja § 11 lg 9 kohaselt tuleb vältida liigiti kogutud või pakendimaterjalide kaupa sorditud pakendite ja pakendijäätmete segunemist teiste jäätmete või pakendimaterjalidega. Eeskirja § 11 lg 8 järgi korraldab pakendite ja pakendijäätmete veo käitluskohta pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsioon. Eeskirja § 11 lg 11 järgi on pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsioon kohustatud enda hallatava pakendi ja pakendijäätmete kogumiskoha pidevalt hoidma puhta ja käesoleva eeskirja ja heakorra eeskirja nõuetele vastava ning tagama selle puhastamise illegaalsest grafitist, tahmast, roostest, tolmust, jäätmetest jms. Eeskirja § 11 lg 10 järgi on pakendiettevõtja või taaskasutusorganisatsioon kohustatud enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses ning tagama pakendimahutite tühjendamise sellise sagedusega, et oleks välditud nende ületäitumine ja ümbruse reostumine ning et oleks tagatud pakendite või pakendijäätmete üleandmise võimalus. Pakendipunkt või –mahuti tuleb tühjendada kohe, kui see levitab haisu.

Analüüsid kohustusi, mis on pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele pandud eeskirja §-ga 11, saab järeldada, et enamik nendest rakendab PakS § 16 lõikes 1 toodud pakendiettevõtja kohustust koguda ja taaskasutada oma kulul turule lastud kauba pakend ja sellest tekkinud pakendijäätmed selliselt, et oleks tagatud taaskasutuse sihtarvude täitmine. Muu hulgas on sellisteks kohustusteks kohustus tagada pakendipunktide ja –mahutite olemasolu piisava tihedusega, kohustus vältida mahutite ületäitumine ja korraldada pakendite ja pakendijäätmete vedu käitluskohta.

Samas on eeskirja § 11 lõikega 10 pandud pakendiettevõtjale ning taaskasutusorganisatsioonile kohustus, mis ulatub kaugemale, kui kohustus koguda ja taaskasutada turule lastud kauba pakend ja sellest tekkinud pakendijäätmed. Nimelt sätestab eeskirja § 11 lg 10, et pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsioon peavad enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses. Minu poole pöördunud avaldajad, aga ka Teie ise oma kirjas möönate, et pakendite kogumiskohtade kõrvale tuuakse väga sageli n.ö mahutiväliseid jäätmeid: näiteks autokumme, ehitus- ja aiapäätmeid. Seega kui panna pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile üldine kohustus hoida kuue meetri raadiuses pakendite kogumiskohast heakorda, tähendab see sisuliselt eelnimetatud isikutele kohustust vedada ära ja tegeleda teiste isikute poolt ebaõigesse kohta jäetud jäätmetega. Analüüsin järgnevalt, kas sellise kohustuse panemine pakendiettevõtjale või taaskasutusorganisatsioonile on põhiseaduse valguses lubatav.

2.3 Põhiõiguste riive ja selle tingimused

Põhiseaduse § 31 sätestab igäihe ettevõtlusvabadusõiguse. Riigikohus on ettevõtlusvabaduse kaitseala tõlgendanud väga laialt. Kohus on öelnud, et ettevõtlusvabadust riivab iga abinõu, mis

takistab, kahjustab või kõrvaldab mõne ettevõtlusega seotud tegevuse¹. Ettevõtlusvabaduse kaitseala on riivatud, kui seda mõjutatakse avaliku võimu poolt ebasoodsalt².

Põhiseaduse § 19 sätestab üldise tegevusvabadusõiguse, mis lubab isikul teha või tegemata jätta seda, mida isik soovib. See vabadus hõlmab kõik põhiseaduses otse nimetatud vabadused, st need, mis ei ole kaitstud mõne erilise vabaduspõhiõigusega (nt põhiseaduse § 31 nimetatud ettevõtlusvabadusega).³ Põhiseaduse § 19 lg 1 laieneb põhiseaduse § 9 lg 2 alusel ka juriidilistele isikutele. Põhiseaduse § 19 lg 1 kaitseala riivab iga kaitstud positsiooni ebasoodus mõjutamine põhiõiguse adreassaadi poolt⁴.

Ülalpool tõdesin, et pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile jäätmehoolduseeskirja § 11 lõikega 10 kehtestatud üldine kohustus hoida kuue meetri raadiuses pakendite kogumiskohast heakorda, tähendab eelnimetatud isikutele sageli kohustust vedada ära ja tegeleda teiste isikute poolt ebaõigesse kohta jäetud jäätmetega. Peale pakendite ja pakendijäätmete teiste jäätmete äravedu ning üleandmine jäätmekäitluskohta tekitab pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile kulusid ja teisi kohustusi, mille kandmisega nad ei ole arvestanud ning mille kandmiseks neil ei pruugi olla katet. Leian, et jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 pandud kohustusega on riivatud pakendiettevõtjate ja taaskasutusorganisatsioonide ettevõtlusvabadusõigust (põhiseaduse § 31). Kui taaskasutusorganisatsioon tegeleb mittetulunduslikel põhimõtetel, siis on riivatud tema üldist tegevusvabadusõigust (põhiseaduse § 19).

Põhiseaduse § 3 lõike 1 lausest 1 ja §-st 11 tulenevalt tohib põhiõiguste ja vabaduste piiranguid kehtestada ainult seadusjärgse õigusaktiga.⁵ Riigikohus on leidnud, et kuigi teatud intensiivsusega põhiõiguste piiranguid saab kehtestada üksnes formaalses mõttes seadusega, ei ole see põhimõte absoluutne: põhiseaduse mõttest ja sättest tuleneb, et vähem intensiivseid põhiõiguste piiranguid võib kehtestada täpse, selge ja piirangu intensiivsusega vastavuses oleva volitusnormi alusel ka määrusega.⁶

Arvestades, et jäätmehoolduseeskirja § 11 lõikega 10 pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele pandud kohustus hoida pakendite kogumiskoha ümber heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses, riivab nimetatud isikute põhiõigusi, tuleb järgmiseks esmalt kontrollida, kas sellise piirangu kehtestamiseks on seaduses täpne, selge ja piirangu intensiivsusega vastavuses olev volitusnorm. Kui on olemas asjakohane volitusnorm, siis on järgmiseks vaja analüüsida, kas piirang on kehtestatud volitusnormi piires. Kui asjakohast volitusnormi ei ole, on piirang põhiseadusega vastuolus.

2.4 Volitusnorm jäätmehoolduseeskirja § 11 lõikes 10 sätestatud heakorra hoidmise kohustuse kehtestamiseks

Teie väitel on jäätmehoolduseeskirja § 11 lõike 10 kehtestamisel lähtutud järgmistest volitusnormidest:

¹ RKPJKo 28.04.2000, 3-4-1-6-00.

² RKPJKo 06.03.2002, 3-4-1-1-02.

³ Ernits. M. Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne. Tallinn, 2008. § 19 komm 2.

⁴ Ernits. M. Põhiseaduse kommenteeritud väljaanne. Tallinn, 2008. § 19 komm 3.3.

⁵ RKÜKo 11.10.2001, nr 3-4-1-7-01; PSJVKo 12.01.1994, nr III-4/A-1/94; PSJVKo 12.01.1994, nr III-4/A-2/94 ning PSJVKo 24.12.2002, nr 3-4-1-10-02.

⁶ RKÜKo 03.12.2007, nr 3-3-1-41-06.

- kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1, mille kohaselt on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada antud vallas või linnas muuhulgas ka heakorda ja jäätmehooldust;
- pakendiseaduse § 15 lg 1, mille kohaselt määrab kohaliku omavalitsuse organ oma haldusterritooriumil kindlaks pakendite ja pakendijäätmete kogumisviisid ja sätestab need jäätmehoolduseeskirjas;
- jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkt 1, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab jäätmekäitluse ja jäätmete hoidmise korralduse ning sellega seotud tehnilised nõuded, nagu kogumismahutite tüüp, materjal, suurus, konteinerite alus ja paiknemine;
- jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkt 2, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab jäätmetest tervisele ja keskkonnale tuleneda võiva ohu vältimise või kui see pole võimalik, siis vähendamise meetmed, sealhulgas olmejäätmete regulaarne äravedu tiheasustusalalt vähemalt üks kord kuu jooksul;
- jäätmeseaduse § 71 lg 2 punkti 4, mille kohaselt jäätmehoolduseeskiri sätestab korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete käitlemise nõuded.

Ükski Teie poolt viidatud normidest ei volita kohaliku omavalitsuse volikogu kehtestama pakendiettevõtjatele ja taaskasutusorganisatsioonidele kohustust tegeleda lisaks pakendite ja pakendijäätmete kogumisele ja nende taaskasutamise korraldamisele veel lisaks teiste jäätmete kogumise ja äraveo korraldamise ning üldise heakorra tagamisega teiste isikute kinnistutel. Märjukirja punktis 2.1 toodud pakendiettevõtja ja taaskasutusorganisatsiooni kohustuste analüüsist tuleneb, et pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile saab kehtestada üksnes pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega vahetult seotud kohustusi, sest PakS § 16 lg 1 järgi on neil spetsiifiline kohustus tegeleda just pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega. Kohustus hoida heakorda pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha kuue meetri raadiuses ei ole vahetult pakendite ja pakendijäätmetega seotud kohustus. See kohustus hõlmab nii Teie kui avaldaja väitel muu hulgas kohustust vedada ära ja anda jäätmekäitluskohta ka muud jäätmed peale pakendite ja pakendijäätmete, mis on toodud pakendite kogumiskohtade ümber ebaseaduslikult.

Teie väide, et kuue meetri raadiuses heakorra hoidmise kohustus on pandud eesmärgil, et pakendiettevõtja ning taaskasutusorganisatsioon tühjendaks pakendimahuteid võimalikult tihedalt, ei muuda seda kohustust vahetult pakendite ja pakendijäätmetega seotud kohustuseks. Nimelt on jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 6 ja 10 alusel pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile juba kehtestatud kohustus tühjendada pakendimahuteid sellise tihedusega, et oleks välditud nende ületäitumine ja ümbruse reostumine ning et oleks tagatud pakendite ja pakendijäätmete üleandmise võimalus. Tallinna linn saab teostada järelevalvet ja rakendada sundi, et pakendiettevõtjad ja taaskasutusorganisatsioonid korraldaksid pakendimahutite tühjendamise piisava sagedusega. Lisaks on alates 01.01.2009 jõustunud PakS § 17¹ lg 4, mille kohaselt kohaliku omavalitsuse üksus ja taaskasutusorganisatsioon lepivad kokku mahutite tühjendamissageduse.

Lisaks märgin, et Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 6 lg 2 järgi on keelatud jätta jäätmeid mahuti lähedusse, välja arvatud suurjäätmeid vastavalt jäätmehoolduseeskirja § 6 lõikes 3 sätestatud tingimustele. Kui isikud jätavad jäätmeid pakendimahutite kõrvale, siis eksivad isikud jäätmehoolduseeskirja vastu ning Tallinna linnal on jäätmeseaduse § 120 kohaselt õigus isikuid sellise tegevuse eest karistada.

Ülaltoodu kokkuvõtteks leian, et Tallinna linnal puudub seadusest tulenev alus kohustada taaskasutusorganisatsioone ja pakendiettevõtjaid hoidma heakorda kuue meetri raadiuses pakendimahuti asukohast, arvestades, et see tähendab muu hulgas kohustust vedada ära ja anda jäätmekäitluskohta üle ka teisi jäätmeid peale pakendite ja pakendijäätmete. Arvestades, et põhiõiguste ja –vabaduste piiranguid saab kohalik omavalitsus kehtestada üksnes seadusest

tuleneva selge, täpse ja piirangu intensiivsusega vastavuses oleva volitusnormi alusel ja et see antud juhul puudub, ei ole Tallinna linnal õigust kehtestada pakendiettevõtjatele ning taaskasutusorganisatsioonidele kohustust hoida heakorda kuue meetri raadiuses pakendimahutist. Pakendiettevõtjale ja taaskasutusorganisatsioonile saab panna üksnes selliseid kohustusi, mis seonduvad vahetult pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega.

III Ettepanek jäätmehoolduseeskirja muutmiseks

Eeltoodud analüüsi tulemusel leian, et:

Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 on osas, milles see kohustab pakendiettevõtjat või taaskasutusorganisatsiooni enda hallatava pakendite ja pakendijäätmete kogumiskoha ümbruses hoidma heakorda vähemalt kuue meetri raadiuses, vastuolus põhiseaduse § 19 sätestatud üldise tegevusvabadusõiguse ning põhiseaduse § 31 sätestatud ettevõtlusvabadusõigusega.

Palun Teil viia Tallinna jäätmehoolduseeskirja § 11 lg 10 kooskõlla põhiseaduse ja pakendiseadusega. Ettepaneku täitmisel palun Teil arvestada, et pakendiettevõtjale ning taaskasutusorganisatsioonile saab kehtiva õiguse järgi kehtestada üksnes kohustusi, mis on vahetult seotud pakendite ja pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamisega.

Palun Teid, et Te informeeriksite mind märgukirja täitmisest hiljemalt 17.03.2009.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder